

A francia erdőgazdaság

írta: Worschitz Frigyes erdőmérnök-doktor.

(Folytatás, II. rész.)

A francia erdészeti törvényhozás és adminisztráció 1827-től a mai napig.

A) A törvényhozás.

Az eredetileg 15 címből és 226 cikkből álló, de azóta több törvénnyel és rendelettel kibővült Code Forestier, az Erdészeti Törvénykönyv, mely ma a franciaországi erdők ügyeit illetőleg egyedül hatályos, 1827-ben került a francia törvénytárba s azóta csak néhány kisebb jelentőségű változtatás történt rajta. Hogy a Code egyes fejezetei ma már nem mindenben helytállóak s hogy a magányosok erdei tekintetében az annyira káros liberalizmust vallja, csöppet sem rontja értékét. Megmagyarázza ezt az a 100 esztendő, mely azóta elmúlt s mely erdészeti téren is több változást hozott az összes megelőző történelmi koroknál.

A Code intézkedései legfőképpen az állami és a közületek birtokában lévő erdőkre vonatkoznak, míg a *magánerdők* kezelése, kihasználása és fenntartása tekintetében korlátot nem állított, melyekre nézve egyedül az erdőirtási tilalom maradt fenn, de ez is csak egy bizonyos meghatározott periódusra, melyet többször meghosszabbítottak, mígnem ebben a tekintetben is az 1859. évi június 18-i törvény végérvényesen határozott. Ezen erdőket illetőleg csak 3 fontosabb intézkedés történt s ezek: az erdőirtás tekintetében számbajövő 1859. évi június 18-i, az állami kezelést kezdeményező 1913 július 2-i, valamint a véderdőkről szóló 1922. évi április 28-i törvények révén.

Az 1859. évi június 18-i törvény ma is érvényben van s a Code 219—225. cikkelyeit képezi. Az erdőirtásra vonatkozólag kimondja, hogy tervezett irtás esetén az erdőbirtokosok egy előzetes deklarációra kötelesek s az erdészeti adminisztráció, ha a törvény felsorolta hat eset bármelyikét megállapítja, az irtást elnevezheti. A községi erdőkre nézve az irtás a jövő generációk érdekeit szemmel tartva, akár állami kezelésben vannak, akár nem, a Code 91. cikkelye alapján tilos.*

* Érdekes, hogy viszont a Code egyik cikkelye sem tiltja kifejezetten az irtást az állami erdőkben, hacsak az 1669. évi Ordonnance 23-ik címének 23. cikkelyét ma is érvényesnek nem tartják.

A magánerdőbirtoknak állami kezelésbe vételét az 1913. évi július 2-i törvény kezdeményezi, mely a magánerdőbirtokosoknak lehetővé teszi, hogy erdeiket részben vagy egészben állami kezelésbe adják, még pedig eléggé előnyös feltételek mellett. Az igazságnak tartozunk azzal, ha megjegyezzük, miszerint ezen törvénynek effektív hatása majdnem semmi.

A véderdők elvét legelőször az 1922. évi április 28-i törvény veti fel, mely a véderdők üzemmódját írja elő s mely ezen erdők kezelése, legeltetése, használati joga és a kihasználás módja tekintetében külön rendszert állít fel. A lényegükben érintetlen magánerdőbirtokot ezeken kívül egyes helyi jelentőségű törvények kötik.

A Franciaországban oly túlnyomó magánerdőbirtokokban, melyekről a Code VIII. címében is csak futólag emlékezik meg, a gyakori irtás, valamint a legtöbb esetben káros mértékű kihasználás törvényes szabályozása érdekében tett más lényegesebb intézkedést nem említhetünk fel, bár a magánerdők védelme tekintetében nem egy proposíciót tettek, melyek közül azonban egy sem vezetett eredményre.

Ezen csak futólag ismertetett törvényeken kívül a Code-ba tartozó 1857. évi június 19-i, az 1860 július 28-i, az 1862 április 29-i, az 1864 június 8-i és az 1882 április 4-i törvényekről, illetve dekrétumokról tanulmányom más fejezetében emlékeztem meg. A többi erdészeti vonatkozású törvények mindegyikére azonban, sajnos, ki nem térhetek. Az erdészeti adminisztrációról intézkednek az 1877 december 15-i (az adminisztráció a földművelésügyi minisztérium alá kerül) s az 1898 április 19-i törvények. (Az államerdészet az Administration des Eaux et Forêts nevet nyeri.) A községi erdőkkel összefüggnek az 1883 november 23-i, az 1908. és 1909-i törvények a községek farészesezésének elosztásáról, valamint az 1919 október 30-i törvény a községi erdőaltisztek államosításáról.

B) Adminisztráció.

A francia erdészeti adminisztráció, melynek alapjait a Code II. címe rakta le s mely az állami, valamint az állami kezelésbe vett erdők gazdasági és technikai vezetése és felügyelete mellett még a halászati, legelőjavítási és turisztikai ügyek intézésével, valamint a nem szabályozott víziutak felügyeletével van megbízva, a Ministère de l'Agriculture tagozatát képező Direction Générale

des Eaux et Forêts alá van rendelve, melynek hatásköre azonban csak az anyaországra terjed ki. Az államerdészet összessége a központi adminisztrációból és a feladatához mérten kicsiny külső szolgálati szervezetből áll.

A központi adminisztráció közvetlenül az erdő- és vízügyek vezérigazgatója alá tartozik s belső szervezetéről csak annyit, hogy a személyzeti ügyek mellett egy-egy hivatala, illetőleg osztálya van a vitás és a tulajdonjogi kérdésekből felmerült ügyeknek, az erdészeti oktatásnak, a vadászati ügyeknek, az erdő-sítési, erdőirtási és vadpatakszabályozási munkáknak, az utak, erdészeti építmények fenntartásának, a tengerparti homok megkötésével és az erdei tüzekkel kapcsolatos kérdéseknek. Külön osztálya van a rendezési s az erdőkihasználási ügyeknek, az erdőkezeléssel, eladással és engedményekkel kapcsolatos kérdéseknek, az erdészeti és turisztikai alkotásoknak, valamint a legelő karbantartási ügyeknek s végül az elpusztított országrészek erdészeti újraépítésével kapcsolatos kérdéseknek.

A hivatalok, illetőleg osztályok élén egy Conservateur vagy Inspecteur áll.

A külső szolgálat (service extérieure) felügyeletével 3 Párisban székelő inspecteur van megbízva. A mi erdőigazgatóságainknak megfelelő Conservationok száma az elzász-lotharingiai területek visszaszerzése révén 35-re emelkedett.

Ezen Conservation-ok területeiket illetőleg nem egyformák. Amíg az egyik egy, addig a másik két departement erdészeti ügyeit intézi.

Így a 35 Conservation közül 12-nek területe 1 departement-ra,

7-nek	„	2	„
7-nek	„	3	„
5-nek	„	4	„
3-nak	„	5	„
és 1-nek	„	7	departement-ra

terjed ki.

Hasonlóképpen változatosak ezen Conservationok az erdők terjedelme tekintetében, melyekből a legtöbbet a vosges-i bír, melynek erdőterülete 177.000 ha., míg a legkisebb Aurillac 31.000 ha. erdővel négy megyében.

A Conservationok élén a conservateur áll. Mellé egy helyet-

tes van rendelve, kinek rangja a garde-général-tól az Inspecteur principal-ig változhatik. Alájuk kettő-négy erdősegéd (commis) tartozik. A conservation négy-nyolc s általában öt-hat *Inspection*-ra oszlik, melyek mindegyike két-három Cantonnement-re tagozódik. Az inspectionok élén Inspecteur-ök, vagy Garde-générale-ok állanak. Területük néhány esetben alatta van az egy járásnak, míg mások területe 2 megye nagyságú.

A *Cantonnement*-ok főnökei a legtöbb esetben az Inspection székhelyén laknak s annak hivatalában dolgoznak. Amíg ezen rendszer egyrészt a levelezés és aktázás időtrabló voltát a minimumra csökkenti s mint ilyen előnyös, addig nagy hibája abban van, hogy a cantonnement-ok vezetőit eltávolítja az erdőtől és a személyzettől, mely felügyelet és ellenőrzés nélkül magára van hagyatva, de eltávolítja őket a helybeli lakosságtól is, ami sok esetben hátrányos az erdőgazdaságra.

A Cantonnement még kisebb egységekre oszlik. Ezek az ú. n. *Brigade*-ok, melyekből egy-kettő, vagy négy van egy-egy cantonnement-ban. Mindegyik Brigade a mi védkerületeinknek megfelelő 3—6 *Triage*-t foglal magában, melyek élén a garde áll, szemben a Brigade-ot vezető brigadier-vel.

A személyzet elégtelen volta főleg az erdészeti hierarchia alsóbb fokán érezhető. Emellett az adminisztráció hihetetlenül szövevényes.

A röviden ismertetett *service ordinaire* mellett még a *Service spécial*-ról is kell szólnunk, mint olyanról, amely rendkívüli esetekben, a fásításkor, rendezéskor lép akcióba s mely mint legutóbb, az elpusztított területekkel kapcsolatos erdészeti teendők végzésére hivatott.

Az erdészeti tisztikar jelenleg 45 conservateurból, kb. 245 inspecteur-ból, 150 inspecteur-adjoint-ból és ugyanannyi garde-généraleból áll. A létszám tehát megközelíti a 600-at, amelyből vagy 100 Észak-Afrikában és a gyarmatokon teljesít szolgálatot. A tisztek részint a nancy-i főiskolából, részint a barres-i iskolából kerülnek ki. Jelenleg a conservateur-ok kivétel nélkül nancy-i végzettségűek, hasonlóképpen legnagyobb részét az inspecteur-ok is, míg az inspecteur-adjoint-nek és a garde-générale-ok nagy része, majdnem a fele, a barres-i iskolából rekrutálódott.

Az altiszti kar jelenleg kb. 1400 brigadier-ből, 6400 garde-

ból és vagy 400 erdősegédből (commis) áll. A létszám tehát kb. 8000, amelyből vagy 1200 teljesít Észak-Afrikában szolgálatot.

Az erdészeti személyzet az anyaországban (la France métropolitaine) kb. 500 tiszt és 6500 altisztból áll; a 3,600.000 ha. állami kezelésbe vett erdő mellett tehát kb. 7000 ha. jut egy-egy tisztre és 550 egy-egy erdőőrre.

Az erdészeti kar az 1872. évi törvények (július 27 és augusztus 17) alapján katonai szervezetet képez s az államerdészet alkalmazottai hadgyakorlatok, vagy mozgósítás esetén rendfokozatuknak megfelelő tiszti beosztásban teljesítenek katonai szolgálatot. Egyéb beosztás hiányában a vadászászlóaljok és műszaki csapatok vezetésére hivatottak. Katonai kiképeztetésüket az École Polytechnique-on, majd az erdészeti főiskolán nyerték el s az ott töltött évek a védtörvény értelmében minden francia polgárra kötelező katonai szolgálat alól mentesítik őket.

Erdészetoktatás, kísérletügy és szakirodalom.

A) Erdészeti szakoktatás.

A felső erdészeti szakoktatás a nancy-i *École Nationale des Eaux et Forêts*-en történik, míg középső és alsó fokon az erdészeti szakoktatást Nogent sur Vernisson-ban felállított két erdészeti szakirányú iskola látja el.

Az 1824-ben Nancy-ban felállított *École National des Eaux et Forêts* gyakorlati főiskola, melyen a specializálódott előadások a gyakorlat követelményeit tartják szemmel az általános elméleti ismereteket, mint a természettudományok, úgy a matematika terén tudottnak föltételezve. Hírneve messze túlszárnyalja Franciaország határait. Az erdészeti tudományok ezen otthona sok idegent képezett ki, kik nemcsak Európából, de távoli világrészekből is keresték fel Nancy-t.

A franciaahonos hallgatóság a párisi Institut Agronomique, vagy az École Polytechnique záróvizsgát kiállott tagjaiból kerül ki, kik azonban csak akkor vétetnek fel véglegesen, ha katonai kötelezettségeiknek eleget tettek. (Az utóbbi felvétel azonban csak az Inst. Agronomique-ból kikerült jelöltekre áll fenn.) A hallgatók a fölvétel napjától számítva katonai fegyelemben állanak. A felvételtől a földművelésügyi és a hadügyminiszter egyetemlegesen dönt, kik a jelöltek tanulmányi eredménye alap-

ján felállított listához ragaszkodva nevezik ki az azon évre esedékes létszámot „éleve garde général” rangban az erdészeti adminisztrációhoz, illetőleg a nancy-i főiskolába.

A gyakorlati kiképzést a laboratóriumok és gyűjtemények mellett még egy 3062 ha.-ros tanulmányi erdő biztosítja, amelyből Nancy mellett 185 ha. középerdő, 2335 ha. lombszálerdő (tölgy, bükk és gyertyán) és sarjerdő van, míg a fenyőerdőségek a Vosges-okban, Nancy-tól keletre kb. 60 km-nyire vannak.

Az előadózszemélyzet 4 címzetes tanárból és 3 előadóból áll, kik közül egy az igazgatói, egy pedig a helyettes igazgatói teendőket látja el. Az oktatás elméleti és gyakorlati részből áll. Az elméleti részt öt tárgykör meríti ki. Ezek az erdészeti tudományok, a természettudományok, az alkalmazott matematika, a jogi és adminisztratív tudományok és végül az idegen nyelvek.

A gyakorlati oktatás az elméletet kiegészíti s 1. az erdészeti tudományok körében, tanulmányi kirándulásokból, vágáskijelölésekből, becslési, rendezési munkálatokból, tervek készítéséből, valamint ipartelepek tanulmányozásából áll. 2. A természettudományok köréből ide tartoznak a növénytani és állattani kirándulások, valamint az idevágó laboratóriumi gyakorlatok. 3. Az alkalmazott matematika terén ezen gyakorlati oktatás hegy- és vízszabályozási kirándulásokból, terepfelvételekből, mérési gyakorlatokból, valamint rajzok, számítások és tervezési munkálatok végzéséből állanak.

Az alapvető, illetőleg előkészítő tudományok ismeretét föltételező ezen szigorúan szakszerű előadások két tanulmányi év anyagát képezik. Az előadások novemberben kezdődnek és augusztusban fejeződnek be. A nyári szemeszter végén vannak a vizsgák, melyek sikeres letétele jogosít fel a második évre való beiratkozásra. A második évvégi vizsgák eredményei szerint történnek azután az előléptetések, amikor is az élèves internes-ek a garde-générale rangot nyerik el. A rangsor megállapításánál egyedül a tanulmányi eredmények számítanak.

A középfokú és alsó erdészeti kiképzést a barres-i iskolák biztosítják, melyek közül az egyik, a már erdészeti szolgálatot teljesített állami brigadier-ék felsőbb kiképzését látja el, még pedig jó szolgálataik ellenértékeképpen jutalomból, hogy ők is elérhessék a tiszti rangot.

A barres-i iskolák másodika az erdészeti szakképzést alsó fokon látja el. Tanulói erdőőrök, kiknek kiképzését itt teszik lehetővé.

Mindkét erdészeti iskola mellett egy nagyszerű nemzeti arboretum és a Fruticetum Vilmorinianum nevű botanikuskert van, melyek nemcsak Európában, de az egész világon is páratlanok.

B) *Az erdészeti kísérletügy.**

Letéteményese a nancy-i Station de Recherches Forestières, melyet a főiskola kapcsolt részeképpen az 1882 február 22-i miniszteri rendelet hívott életre. Kísérleti területe a főiskola erdőségei. Összterületük 3062 ha. és valamennyi Franciaországban előforduló erdőtípust foglalják magukban. A Le Haye, Champenoux és Ban d'Étival-i erdőkben számos kísérleti terület lett felállítva s Bellefontaine-ben kísérleti tógazdaság is van. Az 1920. évi június 15-i miniszteri rendelet az állomás tudományos vezetését a főiskola mindenkori igazgatójának, valamint a főiskolai tanárok és a nancy-i conservateurok által alakított technikai tanács hatáskörébe utalja. Az állomás 4 osztályra tagozódik. Az első az erdőművelési, gazdasági és technológiai kérdésekkel foglalkozik. Ez az osztály kezeli a főiskola erdőségeit is, míg a második osztály a fa növénytani, fizikai és mechanikai tulajdonságaival, a harmadik az entomológia-aquicultur és geológiai problémákkal s végül a negyedik a vadpatakszabályozás körébe vágó munkálatokkal kapcsolatos teendőket látja el.

A technikai tanács évről-évre állapítja meg a kísérleti állomás munkaprogramját. Az állomás hitel tekintetében bőségesen dotált, akciója egész Franciaországra terjed ki s a külső szolgálatban lévő egyes erdőtisztek önként felajánlott segítsége és kooperációja révén az egész országban szétszórt kísérleti alállomások fölött rendelkezik, melyek — tekintve az ország szélsőségesen váltakozó erdészeti körülményeit — szükségesek és föltötte hasznosak. Emellett tehermentesítik a nancy-i állomást s alkalmat nyújtanak a külső szolgálatban lévőknek az erdészeti kérdésekkel kapcsolatban foglalkozni.

A kísérleti állomás a főiskola laboratóriumai fölött rendelke-

* Annales de l'École Nationale des Eaux et Forêts 1928. Perrin: Les recherches forestières en France.

zik. Rendelkezésre áll az állattani laboratórium és vezeti a bellefontaine-i halgazdaságot, melynek hideg és tiszta vize a pisztráng (Salmonides) nevelését lehetővé teszi s mely évente 40—50 ezer kis halat szór a környék vizeibe. A kísérleti állomáshoz tartozik az amance-i erdő arboretuma, mely a lotaringiai zord klímát tűró exotikus lomb- és fenyőfélék gyűjteménye. Maga az arboretum 8 ha.-nál valamivel nagyobb s kb. 600 rendszerbe sorolt fafajtaival rendelkezik. Kiegészítése egy majdnem hasonló nagyságú, de fagyoknak kitett völgyben és tó partján fekvő kísérleti terület, amelyen vagy 20 fagyálló exotikus fafajt zárt állományban nevelnek.

Az első szakosztály feladata az „erdőművelőnek és a rendezőnek olyan adatokat nyújtani, amelyek az erdőgazdaság jövedelmét fokozzák”. Ezért Franciaország különböző részeiben kísérleti területek létesítettek, melyekben a gyérítések és a felújító vágások tanulmányozására fektetik a fősúlyt. Az összes idevágó kémiai vizsgálatokat a bordeaux-i természettudományi fakultáson lévő Institut du Pin laboratóriumában végzik el. 1926. év végén 82 kísérleti terület állott az állomás rendelkezésére, melyek révén 7 fafajnak 19 különböző erdőben való fejlődési törvényszerűségeit tanulmányozhatták. Ugyancsak programjába vette az első szakosztály a különböző évszakokban végzett vágások befolyásának vizsgálatát a sarjadzás tekintetében. Hasonlóképpen kutatás tárgya az északafrikai foszfátok, valamint az elzászi sylvinite befolyása az elsavanyosodó bükkfalajokra főleg az elpusztított északfranciaországi részeken.

A második szakosztály az építészetben használatos különböző faszerkezetek ellenállását vizsgálja.

Az állomás harmadik szakosztálya az elzászi Vosges-ok lúcfenyveseit és a provencai aleppói fenyőt veszélyeztető rovarok elleni védekezést tanulmányozza. Az alpesi és pyraeneusi lavinák (avalanches) tanulmányozása is feladatkörébe tartozik.

A nancy-i kísérleti állomás munkássága az *Annales de l'École Nationale des Eaux et Forêts* köteteiben lát napvilágot, melynek háborúutáni első száma 1924-ben jelent meg.

C) A szakirodalom.

A francia tudományos szakirodalom, mely a mienkénél jóval régibb és terjedelmesebb, multja nem a tegnap, s függetlensége

sem annyira illuziórikus, mint sokan gondolják. Az erdészeti szaktudomány már a német befolyás alatt álló Lorentz előtt is magas fokon állott s külön céljait követte. Már Lorentz előtt az erdész szakemberek egész serege dolgozott és fáradozott azon, hogy az erdők kezelésének legcélszerűbb módjait kutassák s hogy az erdőt jövedelmezőbbé tegyék.

A XVII. század nagy erdészét, *Chevalier de Froidour*-t, követték a XVII. század nagyjai, *Réamur*, *Buffon* és *Duhamel*, kikhez még *Tellés-d'Acosta*-t, *Plinguet*-t és *Varenne de Fénille*-t, majd *de Perthuis*-t kell sorolnunk. A XIX. században az ősi maitrisek tisztjei helyébe az új adminisztráció emberei kerülnek s a laikusok, az államférfiak és politikusok (*François de Neufchâteau*) egész serege kezd az erdővel foglalkozni. Agronom mérnökök, statisztikusok írnak róla s az erdőt a közérdeklődés homlokterébe állító tudományos és politikai viták a szakműveltségük révén közismert erdész emberek, mint *Dralet*, *Goube*, *Belgrand*, *Guyet-Laprade*, de különösen az összehasonlíthatatlan *Baudrillart* (1774—1832) révén csak mélyültek és szélesbedtek.

A német befolyás, nevezetesen *Hartigé*, *Lorentz* (1775—1865), a nancy-i főiskola első igazgatója révén jutott szerephez, ki *Parade*-dal együtt adta ki 1837-ben hat kiadást megért művét (*Cours de Culture des bois*). Míg azonban *Hartig* elvei a mindenekelőtt gyakorlatias és egyszerű francia felfogást át nem alakíthatták, addig a másik német, *Cotta*, már mélyebb nyomot hagyott, főleg *Parade* (1802—1865) révén, kinek mestere még *Tharandton* *Cotta* volt, bár az ő elvei is csak lényeges változások után kerültek a francia erdészeti köztudatába *Nanquette* „*Cours d'aménagement*”-ja útján (1860). Német befolyás alatt állott még a többek között az előbbieket kortársa, *Buffévent* (1787—1860), a korábban nagy hírnévnek örvendett *Chevandier* (1810—1878), a méthôde du control szerzője *Gurnaud*,¹ a meteorológiai megfigyelések neves vezetője, *Mathieu*, majd a nancy-i erdészeti kísérleti állomás első vezetője, *Bartet* (1852—1924). Meg kell, hogy említsük *Claudot*-t, *Mélard*-t, *Masson*-t, *Boppe*-ot, a francia erdészeti topográfia mestereit, *Regnault*-ot, *Henry Barré*-t, *Roussel*-t és *É. Thiery*-t, a gleccserek és havasok életét kutató nagynevű *Mougin*-t és az 1927 decemberében meghalt *Claude Ber-*

¹ Gurnaud metódusát tökéletesítette a svájci *Biolley*.

nard-t. Nem hallgathatjuk el az erdőhasználatban kiváló *Mathey-t*, a bontanikát művelő *d'Arbois de Jubainville-t*, *Galmiche-t* és *d'Alverny-t*, az entomológia neves kutatóit, *Calas-t*, *Regimbeau-t*, de *Peyerimhoff-et* (az északafrikai erdészeti kísérleti álmás vezetőjét), a paratólgygyel foglalkozó *Lamey-t* és *Henriquet-t*, a faanyagvizsgálatban kitűnő *Monnin-t*, a dendrológiában neves *Cornebois-t*, *Frocho-t*, *É. Guinier-t*, *Algan-t*, *Hickel-t* és *Pardé-t* s a sok közül is egyikét a legkiválóbbaknak, a sokoldalú s kora dacára is tevékeny *Huffel-t*. Ezek csak a sok közül kiragadt nevek, melyekkel külön-külön is lehetne foglalkozni, mert tudományos munkásságuk kihatásaiban egyik sem efemér.

Az *időszaki irodalom* terén sem mondható szegénynek a francia erdészet. A mi Erdészeti Lapunknak megfelelő központi szakközlöny jellegével bíró, 1842-ben alapított s havonta megjelenő *Revue des Eaux et Forêts*, valamint új életre kelt Erdészeti Kísérleteink francia pendantja, az évente több kötetben megjelenő *Annales de l'École Nationale des Eaux et Forêts et de la Station de Recherches et Expériences Forestières*, mellett egész sorát ismerjük az erdészeti jellegű s vele rokon fakereskedelmi és faipari lapoknak és folyóiratoknak. Első helyen megemlítendő a legnagyobb vidéki erdészeti egyesületnek, a Franche-Comité-i erdészeti egyesület lapja: a *Bulletin de la Société Forestière de Franche-Comté*, a francia dendrológiai társaság közlönye, a *Bulletin de la Société Dendrologique de France*, a *Bulletin de Sylva Mediterranea*, a Földközi-tengermelléki erdészeti egyesület lapja, a *Bulletin de la Société Forestière de la Région Méditerranéenne*, a nancy-i főiskolát járt erdészek lapja, a *Bulletin de la Société des Amis et Anciens élèves de l'École Nationale des Eaux et Forêts*, a fabarátok francia szövetségének folyóirata: a *l'Arbre*, a *Bulletin du Comité Forestier du Sud-Est* stb. Felelőként még az *Est-Forestier*, majd a franciaországi faipari és fakereskedelmi csoport (Groupement Général du Commerce et de l'Industrie du Bois en France) lapja: a *La France Forestière et Industrielle*, végül a *Le Bois* és a *Travail du Bois*, melyek összevéve csak egy részét képezik a francia erdészeti, faipari és fakereskedelmi lapoknak és folyóiratoknak.

(Folytatjuk.)